

Szentháromság ünnepe után 9. vasárnap

► 1Kor 10,1–13

Az elbizakodottság ellen

Az ünnep jellege

Pünkösöd felől nézve a Szentháromság ünnepe utáni vasárnapok közül az 1–9. tartalmilag illeszkedik egymáshoz. Témáját tekintve a Szentlélek munkája a kegyelmi eszközökkel, az egyház terjeszkedése, az újjászületés és a megtérés kerül középpontba.

Az evangélium (Lk 16,1–9) a hamis sáfár történetét hozza el nekünk, amelyben keresztény leleményességet, Krisztusnak való teljes odaszánást kíván tőlünk. Az epistola (Jer 1,4–10) pedig Jeremiás próféta szolgálatának kezdeti bizonytalanságáról szól, amelybe sokan bele tudunk helyezkedni, de hangzik az Úr bátorítása és megerősítése, aminek következtében világossá válik küldetésünk a világban.

Amit a textusról tudni kell

A levél Efezusban keletkezhetett 57 környékén. Korinthus városa, ahol a gyülekezetet alapította az apostol, meglehetősen nyüzsgő és szinkretista közeg volt. Nagy átmenő forgalom is jellemezte, amely szintén hordozta magában a sokszínűség szépségét és kockázatát. Ez pedig visszatükröződött a közösség életében is, legtöbbször negatív előjellel.

Az első korinthusi gyülekezetben viszonylag hamar szakadások keletkeztek az egységet illetően. Emellett sok vitás kérdés vetődött fel közöttük,

amelyben kérték Pál segítségét. Az apostol kiváló szónoki képességeiről számot adva a levél első hat fejezetében végigveszi, hogy milyen problémák ütötték fel a fejüket, amelyekről hallott, és amelyekről feltétlenül beszélni kell. Majd a hetedik fejezettől kezdődően igyekszik válaszokat, apostoli intelmeket megfogalmazni velük kapcsolatban.

Felépítésében az első korinthusi levél öt egységre tagolható. Az elsőben az apostol küzd a klikkek kialakulása és egyes tanítók személyének túlbecsülése ellen. A másodikban egyes konkrét, igen problémás eseteket tárgyal (vérfertőzés, pereskedés, paráznaság). A harmadik egységbe párkapcsolati kérdések, a bálványáldozati hús problematikája került bele. A negyedikben a gyülekezeti életre ad utasításokat Pál, az utolsóban pedig Krisztus feltámadását igyekszik megalapozni azokkal szemben, akik ezt kétségbe vonják.

A perikópa megértése

Az 1–4a versekben olyan fordulattal él az apostol, amelyben az olvasók által már eddig is birtokolt ismeretet, jelen esetben a pusztai vándorlást új megvilágításba helyezi, mert nem fogták még fel kellőképpen a maguk számára. Emlékezetükben élt a felhős zlop, amely utat mutatott, egyúttal védelmezte a népet. Emellett Mózeshez való kötődésük is nyilván-

való volt, az ő vezetésével terelte őket az Úr útjukon. A lelki eledel és lelki ital említése pedig már a cselekvő Isten ígéretei valóra válásának következménye.

Krisztussal azonosítja a néppel vándorló és vezet biztosító kősziklát, amely megerősíti azt a gondolatmenetet, hogy az Úr gondoskodott a szomjazó népről. Viszont ez nem jelenti azt, hogy mindnyájan célba is értek a fogyasztók közül; a keresztény gyülekezet is magára vonhatja Isten haragját (4b–5).

A következő, 6–10. versekig tartó egységben leírt eseményeknek csak utólag van hatása, a magyarázat során kapnak intő jelleget. Ilyen szemlélettel beszél a bálványimádás, a rituális dorbézolás, Krisztus kísértése és a zúgolódás megelőzéséről. Amikor Isten hátrébb szorul a főhelyről a hívó életében, az jelenti az első lépést az erkölcsi züllés irányába. Ennek szembetűnőbb részei a pogány kultuszokban való részvétel, a felelőtlen nemi kapcsolatok hajszolása, továbbá Krisztus kísértése úgy, mintha valaki tudatosan szembehelyezkedne a felette állóval, csak hogy vakmerőségéből próbára tegye. És ott volt a zúgolódás is, amely Pál személye miatt is kialakulhatott, de a korábbi pogány életvezetés utáni sóvárgásból is következhetett.

A 11–13. versekben figyelmeztetésként hangzik az utolsó időkre való felhívás, de nem olyan értelemben, mintha közeledne, hanem úgy, mintha már a korinthusi közösség is benne élne. Az elbizakodott, magukról sokat gondoló tagok miatt ez indokolt is volt. Ennek ellenére az apostol még nem végzetes bűnként számol ezzel, mert szilárdan hiszi, hogy az Úr nem hagyja erejükön felül megkísértetni gyermekeit. Az elbizakodottság helyébe pedig szép fokozatosan a bizakodás lép majd.

Igehirdetési vázlat

A jó példa ragadós?

Bárcsak az lenne! Két gyermek édesapjaként azt biztosan tudom, hogy ha valami helytelen dolgot mondok, cselekszem, akkor azt rögtön igyekeznek utánózni. Viszont ha arra törekszem, hogy

az általam helyesnek vélt viselkedést részesítsék előnyben, akkor azt csakis egy hosszú folyamat eredményeképpen érhetem el, amely közben végtelen türelemre van szükség.

Generációkon átívelő folyamatról beszélünk, mert mindenkit érint bizonyos szinten. És életkortól függetlenül is elmondható, hogy az elődökre irányuló figyelem a rosszat, a károsat könnyebben fogadja be, mint azt, ami használ. Ennek egyik oka az ember bűnre való nyitottsága, amely már az eredendő bűntől kezdve beszenyez mindnyájunkat. Mérgezi lelkünket, kapcsolatainkat, és mindenre kiterjed.

A zsidóság körében nagy hagyománya volt az elődökkel kapcsolatos történetek továbbörökítésének. Leginkább ünnepeikhez kapcsolódva osztották meg azokat a fiatalabb nemzedékek tagjaival, hogy aztán bennük is legyen hajlandóság átadni az utánuk következőknek.

Bűnlajstrom

Pál apostol felsorolta a korinthusi gyülekezet számára a leggyakoribb bűnöket, amelyek Mózes időszakában érintették a népet. Ugyanígy lehetséges az igehirdetésben is utalni arra, hogy korunkban milyen főbb gócpontjai vannak az emberi bűnöknek, amelyek megpróbálnak elválasztani bennünket Istentől. (Nem szabad viszont, hogy ez elvegye a lényegről a figyelmet!)

Arra viszont mindenképpen érdemes figyelmeztetni a hallgatóságot, hogy nem lehetséges mindenkor a jelen bukásait, ballépéseit, értékválságát visszavezetni egy korábbi nemzedékre. Célszerű tisztában lenni ezekkel, mert a múlt ismerete nélkül nincs esélyünk a jövőre sem. És bármennyire is hatással vannak ránk, érintenek minket, nem tudjuk kizárni azokat, de nem is kell. Ennek ellenére szükség van arra, hogy az Úr segítségével kezdjünk újat, ha szükség van rá. És talán nem kell a mai viszonyok között bemutatni, hogy erre mekkora igény lenne.

Ugyanakkor annak még nagyobb jelentősége lenne, hogy a bűneinkből való szabadulás lehetőségét hangsúlyozzuk. Krisztus értünk hozott áldozata nyitott kaput ahhoz, hogy ne folytassuk a

bűnös életet, és ne a kárhozat legyen az osztályrészünk, hanem az örök élet felé tartsunk.

Az fullad vízbe, aki azt hiszi, hogy tud úszni

Korunk túlzott magabiztossága megkérdőjelezhetetlen. Az ember úgy érzi, hogy mindenható, mindenre képes, nincs akadály, amelyet ne tudna megugrani. Megvalósítja önmagát, hajszolja a boldogságot, és minden úgy alakul, ahogyan eltervezi. Ebből az elbizakodottságból képesek kikökönyvedni a tragédiák, a kudarcok vagy a sikertelenség. Így kerül hirtelen minden más megvilágításba, mint azelőtt volt.

Ilyenkor azt lehetne feltételezni, hogy ezek következtében egyfajta szemléletváltás következik be, de sajnos erre egyre kevesebb szándék mutatkozik. Sokkal jellemzőbb az, hogy minden marad a régi kerékvágásban, és a korábban elkövetett hibák nemcsak ismétlődnek, hanem még súlyosabbá is válnak. Egészen addig, míg már visszafordíthatatlan következményekkel kell számolni.

Az apostol helyesen ismerte fel ezt a problémát a korinthusi gyülekezet tagjai között. Mi vajon képesek vagyunk-e a szószékről megtenni ugyanezt anélkül, hogy egyeseket negatív példaként állítsunk? Kihívás ez a javából, de megnyugtató is, hogy a megerősítés szinte közvetlenül érkezik a sorban. „Emberi erőt meghaladó kísértés még nem ért titeket. Isten pedig hűséges, és nem hagy titeket erőtlön felül kísérteni; sőt a kísértéssel együtt el fogja készíteni a szabadulás útját is, hogy el bírjátok azt viselni.” (13) Viszont túlzott megnyugvásra sem szabad a gyülekezetet biztatni, sokkal inkább a keresztény éberségre, józanságra, tudatosságra bátorítsunk.

További javaslatok az istentisztelethez

Lekciók

Jer 1,4–10; Lk 16,1–12

Énekek

EÉ 395, 439, 394, 397, 438

Imádság

Urunk és Megváltónk, aki megmented a megtérő bűnöst a kárhozattól: fogadj minket kegyelmedbe, hogy meg nem szűnő közösségben éljünk veled, és magasztaljunk téged az Atyával és a Szentlélekkel együtt örökkön örökké. Ámen.

Illusztráció

TÖRTÉNET

A fordított csavarmentet. In: Rövid történetek. *Velünk az Isten*, https://velunkazisten.hu/index.php/small_story/a_forditott_csavarmentet.

Felhasznált irodalom

CSERHÁTI Sándor 2008. *Pál apostolnak a korinthusiakhoz írt első levele*. Luther Kiadó, Budapest.

JÁNOSSY Lajos 1944. *Az egyházi év útmutatása*. Magánkiadás, Sopron.

RAVASZ László 1991. *Az Újszövetség magyarázata*. A Református Egyház Zsinati Irodájának Sajtóosztálya, Budapest.

■ MAGYAR TAMÁS NORBERT